

velen uit. Door wie doen zij dit? Soms ook door Beëlzebub?

Jezus dient zich aan als de sterkere, die den duivel heeft overwonnen.

Alleen in Zijn gemeenschap wordt het kwaad overwonnen. Want duiveluitbanning is alleen maar negatief. Komt er niets anders voor in de plaats, dan keert de booze macht in versterkten vorm terug. Dan wordt het laatste van een mensch erger dan het eerste, Luc. 11:14-28.

Door deze wederlegging van Jezus wordt een vrouw getroffen. „Deze vrouw zag de uitnemendheid van 's Heeren wederlegging in. Het was maar niet eene handigheid van woord door schranderheid van redeneering, doch de schoone voorstelling van eene uitnemende zaak en de openbaring van de grootheid van Zijn Persoon”¹⁾.

Daarom prijst deze vrouw de moeder, die zulk een Kind heeft voortgebracht.

Zalig is de schoot, die U gedragen heeft en de borsten, die Gij hebt gezogen, vs. 27.

In dit woord van deze onbekende vrouw gaat dus in vervulling, wat Maria in haar lofzang heeft gezegd. Van nu aan zullen mij zalig spreken alle geslachten, Luc. 1:48.

Voor den Heiland moet dit woord van deze vrouw tot een vertroosting en een bemoediging zijn geweest. Want de vijandschap is nu wel tot een hoogtepunt gekomen. Het werk, dat Hij door den Geest des Heeren verricht wordt toegeschreven aan den duivel.

Het is geen wonder, dat in de andere Evangelien wordt gemeld, dat de Heere Jezus in dit verband heeft gesproken van de onvergefelijke zonde, van de lastering tegen den Heiligen Geest. Gods lankmoedigheid en vergevgezindheid is groot, maar er is een grens. Zoals onder het oude verbond er was de zonde met opgeheven hand, die niet met offeranden goed te maken was, zoo is er ook onder de nieuwe bedeeeling een grens aan Gods genade. En in dit verband is die grens bereikt.

Wat zou men nu eerder verwachten, dan dat de Heiland een vrouw, die in zoo netelige situatie het voor Hem opneemt, uitbundig zou hebben geprezen.

Maar de Heiland doet dat niet. Hij aanvaardt haar hulde. Doch Hij corrigeert meteen haar roem. Maar Hij zeide: Ja, zalig zijn degenen die het Woord Gods hooren en het bewaren.

„De Heere ontkent niet, wat deze vrouw zeide. Maar Hij noemt terstond iets anders, waar het maar alleen op aankomt, en dat het voorrecht van allen zonder onderscheid kan zijn”²⁾.

Zoo zien wij, dat de Heere Jezus zijn gemeente niet heeft geleid in den weg van de maria-verering, maar in den weg van het hooren naar het Woord. En juist daarin is Maria ten voorbeeld. Niet als voorspraak bij Jezus. Maar als de geloovige, die heeft gezegd: Zie de dienstmaagd des Heeren, mij geschiede naar Uw woord, Luc. 1:38. Daarom heeft ook Elisabeth haar geprezen. Zalig is zij die geloofd heeft, want de dingen, die haar van den Heere gezegd zijn, zullen volbracht worden.

„Als Martha zich druk maakt met het bedienen van Jezus, noemt Hij het hooren van Zijn Woord het goede deel. Als deze vrouw Hem prees stiet Hij dezen lof van zich en gaf Zijn „zalig” aan hen, die Gods Woord hooren. Met onvermoeide trouw wijst Hij op het Woord. Dat is de gave des heils. Daar is het Hem om te doen, hoorders van Gods Woord te maken. Alleen wanneer deze zijn wil verstaan, is, wat Hem groot maakt, erkend. Hij verlangde iets anders dan bewondering en vereering, namelijk geloof. Die vrouw dacht, zooals allen in de gemeente, als zij meende, dat Hij dit voor

Verband en Verbond (V)

Bij de overweging van de gedachte een Gereformeerd Maatschappelijk Verbond te vormen, waarin zoowel werkgevers als werknemers gemeenschappelijk hun plaats zouden kunnen innemen, deed zich de vraag voor, of dit ook juridisch behoorlijk te verwerven zou zijn, gesteld men zou om praktische, dwingende redenen moeten komen tot een indeeling in secties van werkgevers en werknemers. Daarvoor werd advies ingewonnen van een jurist, Mr D. Eggink, die zelf jarenlang werkzaam is als secretaris van een bedrijfsorganisatie. Zijn advies viel niet ongunstig uit; ik wil het hierbij laten volgen:

„Het recht tot vereniging en vergadering ligt in artikel 9 der Grondwet verankerd en is uitgewerkt in de Wet van 22 April 1855, S. 32. Blijkens art. 1 van deze wet wordt tot de oprichting eener vereniging geene machtiging gevorderd. Art. 2 schrijft voor, dat de vereniging, die strijdig is met de openbare orde, verboden is. Art. 3 bepaalt, dat een vereniging strijdig is met de openbare orde, wanneer zij tot doel heeft — of haar feitelijke werkzaamheden gericht zijn op —:

- 1e. ongehoorzaamheid aan of overtreding van de wet of van een wettelijke verordening;
- 2e. aanranding of bederf der goede zeden;
- 3e. stoornis in de uitoefening der rechten, van wie het ook zij.

Angazien de instelling van publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties door de nieuwe wet niet dwingend wordt voorgeschreven, is een vereniging, die tot doel heeft — of welker feitelijke werkzaamheden gericht zijn op — het verhinderen der totstandkoming van een P.B.O. niet in strijd met de wet. Zij voert derhalve een wettig bestaan en kan zelfs als rechtspersoon worden erkend. Volgens art. 5 der wet van 1855 geschiedt die erkenning bij wet, wanneer de vereniging voor langer dan 30 jaren, en bij K.B., wanneer zij voor korter dan 30 jaren wordt aangegaan. (Bij de vraagstelling was deze zaak van de P.B.O. wel niet aan de orde gekomen. De heer Eggink refereert hier evenwel aan het hem bekende standpunt van schrijver dezes, die in het algemeen geen voorstander is van de P.B.O., geleid op de doelstellingen, die de verschillende voorstanders ervan daarbij nastreven. G.).

Uit Uw schrijven heb ik afgeleid, dat men een nieuwe vereniging wil oprichten, waarvan leden zijn leden van het Verbond van Christelijke Werkgevers eenzijdig en leden of groepen van leden van het Christelijk Nationaal Vakverbond anderzijds. Tegen een dergelijken federatieven opzet bestaat in principe geen bezwaar. Het zal uiteraard gewenscht zijn, dat het stemrecht en de uitoefening daarvan in de statuten van de nieuwe vereniging duidelijk worden geregeld. Wil men de nieuwe vereniging rechtspersoonlijkheid doen verschaffen, dan zal het bovendien noodzakelijk zijn, dat de meervoudige leden eveneens rechtspersoonlijkheid bezitten. Door het Ministerie van Justitie wordt n.l.

het hoogste en kostelijkste hield, alle succes en roem van zijn leven aan de voeten van Zijn moeder te leggen. Maar de menselijke gescheidenheid van God, voor welke God voortdurend in de verte staat, toonde zich ook hier. Jezus heeft niet voor zichzelf en daarom ook niet voor Maria, maar voor God geleefd³⁾.

Jezus heeft door Zijn onderwijs geen reden gegeven tot de vereering van Maria.

„Het hier door Jezus gesproken woord houdt het juiste midden tusschen de kleinachting en de vereering van zijn moeder Maria; het stelt deze op zeer hooge plaats, maar plaatst tevens elk die gelooft en gehoorzaamt onmiddellijk naast haar”⁴⁾.

K. MEIMA.

³⁾ A. Schlatter, a.w. I, p. 510.

⁴⁾ J. v. Andel, a.w. p. 262.

POLITIEK EN SOCIAAL LEVEN

aan erkende verenigingen tegenwoordig de etisch gesteld, dat uit de statuten blijkt, dat als leden slechts personen en rechtspersonen kunnen fungeren.

Hiermede kom ik aan Uw feitelijke vraag, of een werknemersorganisatie, die deel uitmaakt van een overkoepelende organisatie van werkgevers en werknemers, eigen rechtspersoonlijkheid kan bezitten. Deze vraag kan zonder meer bevestigend beantwoord worden. Hierboven gaf ik reeds aan, dat een dergelijke rechtspersoonlijkheid bij meervoudige leden zelfs een etisch is, wanneer men voor de overkoepelende organisatie rechtspersoonlijkheid verlangt. Dit zal dus ook gelden voor de werkgeverssectie. Uiteraard zal dit omzeld kunnen worden door voor de groepen een bepaald persoon als lid te laten optreden, die de groep weliswaar materieel, echter niet formeel, achter zich heeft. Ook is de structuur denkbaar, dat alle individuen lid van de nieuwe vereniging worden, zoodat de afdelingen slechts de betekenis van secties krijgen”.

Tot zoover de heer Eggink.

Het wil ons voorkomen, dat de door ons beoogde opzet te verwetelijken is en dan wel zoo, dat met name voor de behartiging van de belangen der werknemers, voldoende zekerheid wordt geschapen, dat er een rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam is, dat b.v. in gevallen van werkloosheid en daarmee verband houdende uitkeeringen, voor hen kan optreden en dat ook eventuele, gemeenschappelijke, sociale fondsen zelfstandig kan beheeren. Dit lichaam zal ook dan de pretentie moeten hebben, op te komen voor de belangen der verbondsleden-werknemers, daar waar zulks noodig is. Het zal dus ook zich daarvoor bij de betreffende instanties moeten aandienen, na behoorlijk geïnstitueerd te zijn, om erkend te worden.

Met allen nadruk stellen wij evenwel voorop, dat het één zijn in het Verbond, zoowel voor werknemers, als voor werkgevers, maar niet voor den vorm zal zijn, doch van primaire waarde, omdat alleen zóó de beleving van de gemeenschap der heiligen ook in dezen tot haar recht zal kunnen komen, opdat wij overeenkomstig onze als zoodanig erkende roeping elkan- der zóó ook den geboden bijstand kunnen bieden, ook financieel waar noodig, opdat er vooral zij constante, actief beoefende uitwisseling van gedachten, daar, waar het de vragen en zaken betreft, waarvoor men zich geplaagd ziet.

Uit tal van brieven, die wij inmiddels ontvingen, en die nog dagelijks blijven toestroomen, is wel gebleken, dat deze organisatie voor den maatschappelijken arbeid, direct gericht op het praktisch handelen, een onderwerp is, dat van groot belang moet worden geacht. Indien het vraagstuk van den tijd en de kosten voor vele, zoodat niet de meeste belangstellenden, niet zulk een overwegende rol zou hebben gespeeld, dan ware het ongetwijfeld verkiezeli-ker geweest, dezen tweeden opzet van het Verbond in een afzonderlijke vergadering inleidend te bespreken. Om de genoemde reden evenwel, besloot het V.C. tegemoet te komen aan den veelvuldig geuitten wensch, de zaak van het Verbond niet uit te stellen en gelijktijdig in behandeling te geven. Het gevaar is allerminst denkbeeldig, dat wij hierdoor voor een overladen agenda komen te staan. Ik mag dan ook wel een beroep op U doen, mee te werken tot een goeden gang van zaken en een vlot-ten loop van de vergadering.

Teneinde verwarring te voorkomen en de discussie zooveel mogelijk in geordende banen te leiden, zij het mij vergund, op een enkele zaak nog nadrukkelijk Uw aandacht te vestigen.

Men zou de vraag kunnen stellen, kunnen Verbond en Verband niet één zijn? Het Voorloopig Comité is unaniem van oordeel, dat het dien kant niet uit moet. Het Gereformeerd Sociaal en Economisch Verband

OP TOURNEE

Had ik eenzijdig bewondering voor onze barrevoets gaande gezellen, anderzijds beklagde ik hen. Wat al kansen voor infecties! En, hoe zou dat toch aanvallen? Doet dat allemaal geen pijn? Soms toch, dicht bij de oevers van grootere stroomen, lag de grond bezaaid met bloot gespoelde keien. Op aanraden van den dokter bekeek ik later eens zoo'n voetzool. Toen begreep ik, dat injectienaalden daarop afbreken: een dikke, harde, maar toch zeer buigzame eeltlaag had zich daarop gevormd. De kwetsbare plekken liggen tusschen de teenen, die heel bewegelijk gebleven zijn en dus groote, weeke plekken open laten als evenzoo-vele toegangswegen voor den gevreesden mijnworm⁷⁾.

Ik sprak daar van grootere stroomen. Het over-trekken daarvan is een belevenis op zichzelf. Plotse-ling daalt de weg een meter of drie tot zes. Aan den eenen oever heeft men 'n forschen boom met veel moeite omgehakt, zoodat die bij zijn val dwars over de rivier kwam te liggen. Andere struiken en boomstompen vangen hem aan den overkant wel op en door zijn zwaarte blijft hij wel liggen. Soms, als de stroom

⁷⁾ Een kleine worm, naalddun, via voeten, bloedsom-loop, longen, luchtpijp, keel, aloldarm, maag, darmen. Komt daar tot vermenigvuldiging. Sloepend voor den drager.

breed is, heeft men een meter boven die „brug” een sterke lian gespannen, soms ook een rij lange staken in x-vorm ter weerszijden van den grooten stam in den rivierbodem gestoken. Het „brugdek” ligt dan in den bovensten scherpen hoek van al die x-en. Genoemde lian of de staken doen dan dienst als leuning, waarbij men er op bedacht moet wezen, dat die leuning wel eens doorbuigt, wel eens breekt, wel eens scheef trekt en dan onbereikbaar is, ook wel eens geheel ontbreekt. Let dan vooral niet op het onderdoor schietend water of op de geluiden in het bosch of op het wiebelen van je voorman en nog minder op je metgezellen, die reeds over zijn en nu heel vriendelijk, in werkelijkheid vol spanning hopen op een misstap, je opwachten.....

Toch, wat komt hier een massa suggestie bij. Men zou, zonder te vallen best over een twee maal zoo langen balk kunnen loopen, als die maar op den grond lag. En die leuning is toch ook nergens anders voor, dan om even met het uiterste van den vinger te be-roeren, dat is werkelijk al voldoende.

Prachtig is het uitzicht van zoo'n primitieve brug over de rivier. Aan weerskanten eerst lagere, daarna hogere boomen; de lage oeverstrook bezet met mos, va-rens en orchideeën; lianen slingerend van de eene naar de andere zijde; over dat alles heen de hoogste boomen, wier kruinen in elkaar strengelen en zoo aan het geheel het karakter van een tunnel geven; het getem-perde licht valt daar doorheen, terwijl het gemurm-el en geruisch van het water met x'n tientallen kolkjes en stroomversnellingen 'n „frissche muziek” veroorzaken.

Na ruim twee uur geloopten te hebben, rustten we op zoo'n plekje uit. Niet te lang, zoodat geen stijfheid in de beenen gaat optreden, maar toch niet lang genoeg om een sigaret te rooken (waartoe men tijdens de wandeling niet den minsten lust gevoelt), om 'n peper-munt weg te zuigen en om de armen en het gezicht even in het koele water te verfrischen. Natuurlijk hebben de dragers heel getrouw eerst een paar groote bladeren geplukt om straks op te zitten, want op den onbedekten bodem is zitten veel te riskant.

In zulke oogenblikken wordt er wel gepraat. Het is verrassend te bemerken, hoeveel deze menschen weten van de aardrijkskunde en de natuurkunde in hun ge-bied. En waar wij als maar oog hebben voor de hielen van den voorman, zien zij kans onderwijl ook de om-geving goed in zich op te nemen. Ik probeerde het ook wel eens, maar dan stond ik in een minimum van tijd naast den weg.....

Aardig is het tijdens zoo'n rust hen ook eens iets te leeren. Met behulp van een loupe toonden we ze den fijneren bouw van boombladen, van varens, fijn als filigrainwerk, van kevertjes en van hun eigen door pokken of framboesia geschonden huid..... Niet lang na de rust naderden we een kampong, waar we geen boodschap hadden. Dat betekende omloopen, daar het zeer onfatsoenlijk is, een kampong te passeeren, zonder even een praatje te komen maken. En die praatjes kosten hier minstens een anderhalf uur. Nu, dat „omloopje” zal me heugen! Was het in het bosch al moeilijk om verder te gaan, hier was het bijkans

staat op medewer en econo maatsch nemer o op, dat c ten en d dit Verbo welkom stelling een werk opzet ma in elka alleen bij een zegd, di vervullen ik een v daar, on fouten v ning doe geheel w raakt bij weg voor zoowel v stellige scheiden Wat r deze ges ligt, mee van dese ljk uitga zijn n God d bij de scheid me e c Ds J. Arbeid" d r i f s a m e e n a de idee v in d schreven een r d k leden, d dwingene ljk verni z a a k t e l e f d e m dienstba arbeid, e e r s t e meensch schen p contract voorta niet door door ged onder wa schap". Voor p woorden dezelfde in het h nog vrij zelf de b d r i j f " a l c waarin c waaruit arbeiders samen o schap, e l j k " (V

onmogel hoe dieh den me door kip en week Het „pa de mees aan het tot m'n stens ee Plotse ben, ato wen bez (= witt mierenzu platen, t worden den kan liepen d namen v waardoo (Onder d Deze anders d „Kemani is nu ee te spreke

⁸⁾ Kem formatie.

de elsch ge- leden slechts een. vraag, of een van een over- werknemers. Deze vraag worden. Hier- ke rechtsper- een elsch is, nisatie recht- gelden voor nzeid kunnen d persoon als ar materiel, k is de struc- an de nieuwe en slechts de

ons beoogde zoo, dat met ten der werk- hapen, dat er m is, dat b.v. mee verband treden en dat eiale fondsen l ook dan de oor de belan- r waar zulks or bij de be- na behoorlijk len.

voorop, dat r werknemer. len vorm zal alleen zóó de en ook in de- dat wij over- oeping elkan- n bieden, ook zij constante, lachten, daar, waarvoor men

ontvingen, en wel gebleken, appellen ar- andelen, een it worden ge- en de kosten ellenden, niet gespeeld, dan eweest, dezen

afzonderlijke de genoemde oet te komen zaak van het g in behande- denkbeeldig, nda komen te p U doen, mee n en een vlot-

de discussie leiden, zij het drukkelijs Uw

nnen Verbond pig Comité is niet uit moet. tisch Verband

n, rustten we geen stijfheid at lang genoeg en tijdens de , om 'n peper- m het gezicht m. Natuurlijk n paar groote , want op den ant. epruut. Het is enschen weten de in hun ge- voor de hielen l ook de om- probeerde het een minimum

ook eens iets oonden we ze varens, fijn als un eigen door Niet lang waar we geen mloopen, daar te passeeren, aken. En die half uur. Nu, t in het bosch as het bijkans

staat open voor allen, die belangstellen in en willen medewerken aan een principiële bezinning op sociale en economische vraagstukken, ook al nemen zij zelf maatschappelijk geen plaats in als werkgever of werknemer of in een der vrije beroepen. Wij merken reeds op, dat onze hoogleeraren, onze predikanten en studenten en andere wetenschappelijke werkers, ons dus in dit Verband als leden en niet maar als gasten, hartelijk welkom zijn en voorts allen, die in grondslag en doelstelling met ons één zijn, ongeacht of zij lid zijn van een werkgevers- of werknemersorganisatie. Reeds deze opzet maakt het onmogelijk, om Verband en Verbond in elkander te doen opgaan. Want het Verbond zal alleen kunnen omvatten hen, die direct betrokken zijn bij een eigen maatschappelijke werking, beter gezegd, die een eigen maatschappelijke functie vervullen. De geschiedenis van Patrimonium, waarnaar ik een vorig maal in mijn inleiding reeds verwees, is daar, om ons als waarschuwing te dienen, niet in de fouten van het verleden te vervallen, waarbij de bezinning door het praktisch organiseren geleidelijk aan geheel wordt overwoekerd en op den achtergrond geraakt bij de leden. Vanzelfsprekend staat niets in den weg voor den maatschappelijken werker om lid te zijn, zoowel van Verband als van Verbond. Doch naar onze stellige overtuiging moet het Studie-Verband onderscheiden en gescheiden zijn van het Werkend Verbond.

Wat nu de principiële gedachte aangaat, die aan deze geschetste figuur van dit Verbond ten grondslag ligt, meenen wij, dat wij, bij het kiezen en aanvaarden van dezen vorm van organisatie, ons gemeenschappelijk uitgangspunt kiezen in het samen belast zijn met een arbeidsopdracht van God den Heere, en het samen staan bij de vervulling van ieders onderscheiden opdracht als Gereformeerde belijders.

De J. C. Sikkel heeft in zijn „Vrijmaking van den Arbeid" het ideaal naar voren gebracht van de Bedrijfs-gemeenschap en van de Vak-gemeenschap. Hem stond daarbij voor den geest de idee van de organische gemeenschap in den arbeid. Op blz. 112 van dit in 1903 geschreven werk uit hij deze gedachte als volgt: „Wat een rijke, zedelijke daad zou het al zijn, zoo de Werklieden, door de Christelijke groepen voorgaand, hun dwingende beweging, die de arbeidsgemeenschap zedelijk vernietigt, en het menscheijk leven verwoest, verzuakten om in hun groepen en naar den eisch der liefde en der eere, zoo anders dan tot nu toe, zich dienstbaar te maken aan de ware vrijmaking van den arbeid, door hun pleit voortaan te wijden aan den eersten stap tot organisatie van de arbeidsgemeenschap door vrijwillig aangegane overlegging tusschen patroons en mede-arbeiders bij aanvankelijk gecontracteerden, organischen rechtsvorm; opdat dan voortaan het recht geregeld worde en zich ontwikkel niet door dwang van buiten af, of van één zijde, maar door zedelijke gemeenschap in het Bedrijf en het Vak, door gemeenschappelijke overlegging en samenwerking onder waarborg van recht binnen de arbeidsgemeenschap".

Voor goed begrip willen wij opmerken, dat men aan woorden als bedrijfs-gemeenschap en bedrijf niet geheel dezelfde beteekenis kan toekennen bij de Sikkel, die zij in het hedendaagsche spraakgebruik, dat ook in dezen nog vrij verward is, hebben. De Sikkel verklaart b.v. zelf de beteekenis van zijn gebruik van het woord „bedrijf" aldus: Het bedrijf, het particuliere bedrijf is het, waarin de arbeid allereerst in gemeenschap leeft, en waaruit hij in breeder organisatie zich uitbreidt. Een arbeidersorganisatie en een patroonsorganisatie, die samen onderhandelen, zijn niet de organische gemeenschap, evenmin als die arbeidersorganisatie afzonderlijk." (Vrijmaking van den Arbeid, blz. 113). De Sikkel

verduidelijkt deze gedachte verder op deze wijze: „De organische gemeenschap in den arbeid leeft allereerst in het particuliere bedrijf; dat particuliere bedrijf is het, waarin de menschen hun werk in organische gemeenschap verrichten." (a.v. blz. 113). In die arbeidsgemeenschap wilde hij dan tweemaal zien in rekening gebracht: ten eerste „het recht der broederliefde door erkenning en eerbiediging van het leven, dat God in Zijn genade geeft." Een tweede voorwaarde was volgens hem: dat „het recht van het gezag, van den geest in de organische arbeidsgemeenschap worde erkend", zonder welke die gemeenschap volgens hem onmogelijk was (a.v. blz. 114). Dit gezag zag hij dan „uitgaan van het recht van den geest, die het Bedrijf richt, van het eigen recht en de vrijheid van den ondernemer, van den Patroon" (blz. 115), „zonder de erkenning van dat gezag, zoo sprak hij het uit, is vrijmaking van den arbeid niet mogelijk." (a.v. blz. 115).

Het wil mij voorkomen, dat, met dit gedachtegeheel van de Sikkel voor oogen, wanneer wij zouden komen tot een gemeenschappelijke organisatie, waarin verenigd zijn allen, die erkennen den Schriftuurlijken eisch tot arbeiden, tot hen komende in de Scheppingsopdracht van Godswege, welke opdracht zij uit kracht, die God verleent, in beginsel dank zij de verlossing van

De kwestie van het evangelisten-ambt (XX)

§ 7. DE EVANGELIST IN KERK EN PERS.

We hebben ook in het kort na te gaan, hoe het na het apostolische tijdvak der nieuwtestamentische kerk met den evangelist in kerk en pers is toegegaan.

a. We memoreerden reeds, dat de bewering van Prof. Sillevius Smitt, dat in den na-apostolischen tijd van evangelisten niet meer gesproken is, geen steek houdt, omdat, gelijk het meerderheidsrapport, met gegevens uit de kerkgeschiedenis van Eusebius aantoonde, er in de tweede eeuw nog vele gevonden werden.

Voorts is overeenkomstig het meerderheidsrapport er op gewezen, dat Calvijn in diens Institutie IV, 3, 4, ten volle ruimte open laat voor de blijvende of vernieuwde erkenning van het evangelisten-ambt. En niet alleen in de Institutie: ook in zijn uitlegging van Ephese 4: 11. We lezen daar: „Hierbij zij opgemerkt dat van de bedieningen der gaven, die de apostel hier noemt, enkel die van de beide laatste (n.l. herders en leeraars, door Calvijn ten onrechte als twee groepen ambtsdragers onderscheiden; Fr.) van voortdurenden aard zijn. Want God heeft Zijn gemeente alleen voor een tijd versierd met apostelen, evangelisten en profeten; tenzij dan dat Hij extra-ordinaarlijk evangelisten verwekt, die geroepen zijn om in tijden van duisternis de zuivere leer weer in het licht te stellen". (spatieering van ons, Fr.).

Derhalve: volgens Calvijn was de evangelist tijdelijk ambtsdrager en heeft hij ook geen plaats in de gevestigde gemeente, doch hij kan in buitengewone tijden weer worden verwekt, en dan met het oog op de vernieuwing der kerk, de reformatie van de gemeente. Calvijn denkt hier dus blijkbaar nog niet aan den evangelist als „zendeling" onder de heidenen.

b. In de kerken der reformatie (16e eeuw) was men van meening, dat het evangelisten-ambt niet erkend noch (weer) opgericht mocht worden, doch dat predikanten als missionarissen moesten gezonden worden naar de heidenen, daar de arbeid van Timotheus en Titus door den arbeid der predikanten moest worden voortgezet. De v. d. Waal geeft in de minderheidsnota daarvan een bewijs (blz. 18) met aanhalingen uit den credentiebrief van Casper Wiltens, den ons bezoekt. Denk nu niet, dat de Dajak zijn vrouw een minderwaardig kreatuur acht, zooals de Mohammedaan, die immers uit zijn Koran geleerd heeft, dat een vrouw geen ziel heeft en van wie hij slechts houdt, omdat ze de moeder van zijn kinderen is, neen, de Dajak stelt zijn vrouw heel hoog, helpt haar tamelijk veel, en verzorgt met haar om het hardst hun kroost. Wel is waar nemen ze het een blanke niet zoo erg kwalijk, wanneer hij z'n Europeesche gewoonten handhaaft, maar het is nu eenmaal niet te doen gebruikelijk.

Natuurlijk zijn mijn lezeressen nieuwsgierig naar het uiterlijk dezer zusters. Ik kom daar nog wel op terug.

Waren we nu toch vermoeid, of werd het traject nu nog weer zwaarder? Zwiependen takken, boomtronken midden op het pad, klevrige en prikkerige bladen, als maar meer brij-achtige grond, steilere hellingen vlak na elkaar op; en af, wringpartijen tusschen de stammen door, struikelingen over knoestige boomwortels, plassen en poeltjes, de hitte en de bedomptheid deden ons nu 't zweet verbezen als stroompjes. De adem werd piepend en fluitend, ook bij de inheemschen, die dijspielen begonnen te krampen, de voet werd onzeker neergezet, het oog was vaak door den zweetstroom verblind, de haren voor het gezicht, ach zoo vies, zoo onzegbaar vies werd ik van mezelf.

Eigenaardig..... geen onzer had dorst. Dat zou later pas komen en een tweede eigenaardigheid was, dat het kletsnatte goed nu begon te verdampen en

hun gansche leven door Christus mogen vervullen, en die zich derhalve gehoorzaam buigen onder het Woord Gods, waarvan de belijdenisschriften der Kerk ons de hoofdsom leeren, wij gaan arbeiden aan iets, wat ook een man als de Sikkel als ideaal voor den geest moet hebben gestaan.

P. GROEN.

P.S. In het artikel van de vorige week is bij het op schrift stellen van den tekst van mijn referaat 'n fout ingeslopen. Gelijk men op blz. 18 van de Toelichting op het Synodebesluit tot schorsing van Prof. Dr K. Schilder kan lezen, beschuldigen de deputaten hem ervan, dat hij zich had „schuldig gemaakt aan de in Art. 80 K.O. genoemde zonden van scheurmakend en aan wat in ons Avondmaals-formulier wordt omschreven als het begeeren aan te richten van tweedracht, sekten en miltierijen in onze kerken".

Deputaten en Synode hadden zich dus de zaak terdege in haar karakter ingedacht en gefixeerd. Zij verwezen zelf naar het Avondmaals-formulier. Derhalve is het niet anders dan een hen volgen in hun eigen aanwijzing en een eenvoudig aanhooren van hun eenmaal nadrukkelijk uitgesproken oordeel over ons, wanneer wij hun kerken keer op keer bij het Avondmaal hooren betuigen, in den Naam des Heeren, dat allen, dus ook wij, die zich aan deze bovengenoemde zonden schuldig gemaakt hebben, geen deel in het rijk van Christus hebben.

G.

ZENDING EN EVANGELISATIE

ceraten uitgezonden predikant op 23 Dec. 1610 door den Kerkeraad van Amsterdam.

We kunnen over de argumenten daarvoor onder meer terecht bij Voetius. Dr H. A. v. Andel (De zending-leer van Gish. Voetius, 1912) geeft er een korte uiteenzetting van (in de paragraaf over „de gezonden organen", bl. 110 v.v.). Voor Voetius is het ambt der gezonden organen voornamelijk of alleen het ambt van dienaar des Woords; de zending van schoolmeesters, catechiseermeesters, ziekentroosters, proponenten en geneesheeren is bijkomstig. Want tot de buitengewone en derhalve niet blijvende ambten in het Nieuwe Testament rekent hij de apostelen, evangelisten, de zeventigen, de profeten, Johannes de Dooper.

De evangelisten deden hun werk in opdracht en onder leiding van de apostelen, en wel als helpers van de apostelen, zoodat hun werk niet universeel was doch beperkt tot plaatsen en streken, overeenkomstig de door de apostelen hun verleende werkopdrachten. Juist omdat ze helpers en medewerkers (subsidiarij et coöperarij) der apostelen waren, kunnen latere organen voor de zending geen evangelisten zijn. Er zijn dus voor de zending dienaren des Woords noodig.

Reeds de Nationale Synode van Dordrecht 1578 had in art. 7 der Acta of handelingen uitgesproken: „en het betaamt niemand van de eene plaats naar de andere te reizen om te prediken, dewijl het ambt der apostelen en evangelisten voor langen tijd in de gemeenten Gods opgehouden is" (F. L. Rutgers, Acta van de Ned. Syn. der 16e eeuw, blz. 237). Dus geen reizende predikanten zonder vaste standplaats!

c. Op het Zendingcongres Jan. 1890 verdedigde Dr A. Kuypers een aantal stellingen over de zending. Stelling 23—27 gaan over „het ambt van den zendeling". De eerste van deze 5 luidt: „Een zendeling onder de Joden of heidenen bekleedt een ambt niet ongelijk aan dat van den Evangelist, en bedient als zoodanig wel den Heiligen Doop, maar niet het Heilige Avondmaal. Dit kan eerst bediend, nadat er een Kerk geformeerd is, en in deze Kerk de Dienst des Woords en der sacramenten is geregeld."

Bij de toelichting is opgemerkt: „Buiten Marcus en Lucas kent de Schrift evangelisten, die geroepen zijn tot de verkondiging des evangelies van plaats tot

ons eenige afkoeling bezorgde, zij het dan ook een min frissche. Dokter ondervond dat proces het eerst. Ik keek hem eens aan. Was dat nu zijn lichte blouse, en zijn witte broek? Donker, als na een stortbui was het heele spul. Borst, rug, zitvlak, heupen, alles was door- en doornat. Ik keek er zelf eens op aan. Niet te zien, want ik was in het grijs, maar te voelen, o ja! „Und Stunde auf Stunde nach Stunde verrann". Deze regel uit het befaamde „Heksenlied" kreeg beteekenis voor me. Er kwamen nog hoogvlaktes, zonder eenige schaduw; er kwamen nog rietbosschen, die zeer prikten; er kwamen....., neen, er kwam, met het vriendelijkste gezicht van de wereld een man aanloopen, frisch en monter. Ik groette met een zucht..... En toen bleek, waarom die eene looper was vooruitgegaan met z'n ruim 20 kilo zware tash instrumenten: die was zonder pauze maar doorgetippeld, had het dorp gewaarschuwd en nu was er ons uit beleefdheid een gids tegemoet gezonden, die ons op het psychologisch juiste moment wist te vertellen, dat het nog maar „satu kilo" *) was.

Dus nog 20 minuten dacht ik. Och arme, over de laatste 200 meter deden we een kwartier.....

J. P. MOERKOERT.

*) Kemana = waarheen? Men bedoelt dit niet als informatie, maar als groot.

*) Satu kilo = satu kilometer = 1 km.